

РІШЕННЯ

Вченої ради КПІ ім. Ігоря Сікорського
від 5 червня 2023 року, протокол № 6

з питання «Про становлення і розвиток Державного політехнічного музею імені Бориса Патона до 25 річниці його відкриття»

Заслухавши та обговоривши інформацію директора Державного політехнічного музею імені Бориса Патона Наталії Писаревської про становлення і розвиток музею до 25-ї річниці його відкриття, зазначили:

1. Схвалити представлену інформацію директора Державного політехнічного музею імені Бориса Патона Наталії Писаревської про становлення і розвиток музею до 25-ї річниці його відкриття.

Державний політехнічний музей (далі – Музей) є відокремленим структурним підрозділом Університету. Його розвиток безпосередньо пов'язаний з підвищенням якості освітнього та наукового процесів. Діяльність Музею здійснюється в межах Стратегії розвитку Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» на 2020-2025 рр., Програми розвитку Державного політехнічного музею імені Бориса Патона на період 2022 – 2027 рр. та за стандартами музейної справи. За 25 років своєї історії Музей пройшов складний шлях становлення постійно діючої структури, від формування колективу фахівців, збору експонатів, створення колекцій, організації експозиції та виставок, до побудови комплексної системи науково-дослідної, науково-фондової, науково-освітньої, екскурсійної та лекційної роботи на основі тісної співпраці з інститутами та підрозділами КПІ. Сьогодні це установа, яка надає весь спектр музейних послуг як студентам та працівникам Університету, так і київській громаді, гостям з України та інших країн світу. Музей став візитівкою КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Завдяки послідовному та системному підходу Музей швидко та гнучко реагує на виклики часу – відбувається оцифровка музейних фондів. Музей став одним з перших в Україні провідником процесу цифровізації, виступив співорганізатором Міжнародного науково-практичного семінару **«Оцифроване надбання: збереження, доступ, репрезентація»** (2013р.), де обговорювалися питання, напрями і форми спільного цифрового розвитку, взаємодії та просування; засоби спільного професійного впливу на прискорення розвитку оцифровки установ пам'яті та цифрової євроінтеграції. Співробітники Музею взяли участь в одному з пілотних проєктів оцифровки, наразі створено власну внутрішню програму, яка проходить тестування. Музей активно працює в українському проєкті Німецької програми **"Museum-digital"**, завдяки якому створюється база даних, віртуальні виставки та забезпечується їх збереження «у хмарі».

Із введенням в Україні воєнного стану 24 лютого 2022 року робота Музею докорінно змінилася, але не припинилася. Важливими завданнями музеїв України, взагалі, та Державного політехнічного музею імені Бориса Патона, зокрема, стало переосмислення символів, подій, особистостей, які формують пам'ять про історичне минуле українського народу, про його внесок у науковий та технічний розвиток людства; врахування особливостей музейного комплектування експонатів та обліку під час війни та ін. Співробітники Музею разом із колегами музеїв України розпочали роботу над проєктом **«Всесвіт. Український вимір»**.

Створення фондової збірки є основою існування та розвитку музею і значною мірою складовою спадщини Університету. У 1972 р. ЮНЕСКО було складено Список Всесвітньої спадщини. З того часу університетська спадщина була визнана як така, що має виняткову цінність для людства – університетські музеї та колекції відкривають шлях до науки, запроваджують міждисциплінарність. Фондова збірка Музею зростала доволі стримко: так, у 2006 році було близько 5 тис. одиниць зберігання, а на кінець 2022 року - 22 тис. експонатів.

Наукова робота Державного політехнічного музею імені Євгена Патона безпосередньо пов'язана з освітнім процесом: матеріали наукових розвідок Музею активно використовуються викладачами університету для підготовки навчальних дисциплін «Історія науки і техніки», «Вступ до спеціальності» (для всіх спеціальностей), «Історія Київської Політехніки» та інших, які викладаються для студентів всіх факультетів. З 2001 року за ініціативи Президента НАН України Б. Є. Патона для студентів університету, студентської та учнівської молоді міста в Музеї були започатковані *Наукові читання з циклу «Видатні конструктори України»*. Результатом роботи є видання з 8 томів, яке підсумовує зроблене. Наукові дослідження знайшли втілення в доповідях на конференціях та в матеріалах експозиції Музею. Вийшли друком 25 номерів наукового фахового журналу *«Дослідження з історії техніки»*, статті співробітників Музею публікуються у фахових виданнях в Україні та за кордоном. Впродовж багатьох років Музей є організатором та співорганізатором Всеукраїнських наукових конференцій, зокрема: *«Український технічний музей: історія, досвід, перспективи»*, *«Актуальні питання історії науки і техніки»*. Кращі співробітники Музею навчаються в аспірантурі (дві особи). Було захищено дві дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук, теми яких тісно пов'язані з діяльністю Музею.

Міжнародні зв'язки створювалися та розширювалися протягом всього періоду роботи Музею. Державний політехнічний музей імені Євгена Патона співпрацює з музеями Польщі, Франції, Нідерландів, Литви, Великої Британії, Італії, Німеччини, є активним учасником фахових музейних об'єднань Європи - UNIVERSEUM (Європейська спільнота з проблем збереження університетської спадщини), UMAC (Міжнародний комітет університетських музеїв і колекцій), Forum of Slavic Culture (Форум слов'янських культур), що сприяє підвищенню популярності Музею та Університету.

Зростання рівня експертності та компетентності працівників Музею демонструють залучення їх до комісій і робочих груп профільного міністерства (МКІП), участь в підготовці проектів Законів України з питань культури і освіти, надання експертної оцінки проектам Музейного фонду України, консультаційна та експертна робота за запитами установ і громадян, залучення до навчального процесу через організацію екскурсій і лекцій з навчальних дисциплін, що викладаються в Університеті, співпраця з навчальними закладами України.

2. Визначити перспективні завдання Музею на період 2023 -2027 роки:

- Продовжити розвиток комфортного, безпечного, доступного віртуального середовища Музею із застосуванням сучасних інформаційних інструментів та з урахуванням міжнародних стандартів для ефективного використання фондової збірки музею в освітньому та науковому процесах в Університеті, організації та забезпечення безперервної роботи, посилення захисту об'єктів інформаційної інфраструктури Музею. Особливу увагу зосередити на інтеграції з інформаційними загальноуніверситетськими системами. Розробити системну програму співпраці з Медіацентром КПІ з метою створення відео- та інформаційного порталу для популяризації досягнень вчених КПІ та України «Всесвіт. Український вимір».

- Здійснювати інформаційну та навчально-консультаційну підтримку освітнього процесу та наукової діяльності Університету відповідно до запитів здобувачів освіти, науково-педагогічних працівників та науковців, а також пріоритетів Університету, базуючись на кращих українських та світових практиках. Особливу увагу приділити формуванню світогляду молоді – становленню української ідентичності, розумінню реального внеску науковців України і КПІ ім. Ігоря Сікорського в розвиток суспільства, використовуючи форми і методи музейної роботи.

- Формувати актуальну колекцію інформаційних ресурсів на різних носіях, що є важливим елементом забезпечення якісного освітнього процесу. Створити інформаційні ресурси англійською мовою; поповнювати розділ Державний політехнічний музей імені Бориса Патона на європейському порталі MUSEUM-DIGITAL; розвивати електронну колекцію через залучення зовнішніх е-ресурсів та створення е-ресурсів власної генерації.

- Організувати культурно-освітні заходи, спрямовані на всебічний розвиток особистості. Зокрема, заходи із залученням більш широкої аудиторії студентів та школярів для популяризації історії науки й техніки, для формування екологічної культури у суспільстві та ін. Сприяти формуванню української ідентичності, відчуття патріотизму; інклюзивності заходів.

- Оптимізувати та розвивати кадрове забезпечення усіх напрямів діяльності Музею. Створювати умови для професійного та персонального зростання працівників. Залучати нових кваліфікованих фахівців до команди співробітників Музею. Розвивати та реалізовувати експертний потенціал працівників Музею.

- Сприяти забезпеченню фондovими приміщеннями відповідно до норм законодавства для збільшення колекції Музею. Спільно з Університетом визначити приміщення, обладнати його необхідними засобами та здійснити переміщення експонатів. Активно залучати до процесу вдосконалення музейного простору меценатів та волонтерів.

- Ефективно співпрацювати з підрозділами Університету у створенні музеєфікованих аудиторій та філій музею, надаючи методичну і практичну допомогу. Особливу увагу приділити студентській молоді, розширюючи

взаємодію з нею через різні форми музейної співпраці; бути інструментом конструювання і трансляції культурної ідентичності, агентом соціальної інклюзії і засобу комунікації.

Голова Вченої ради
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Михайло ІЛЬЧЕНКО

Учений секретар
КПІ ім. Ігоря Сікорського

Валерія ХОЛЯВКО

